

SPIS TREŚCI

Agnieszka Mync, Roman Szul: <i>Przedmowa</i>	7
Roman Szul: <i>Transformacja a rozwój obszarów przygranicznych</i> . . .	11
Bohdan Jałowiecki: <i>Oddziaływanie granicy na gminy województw przygranicznych. Wyniki badań ankietowych</i>	25
1. Zasięgi oddziaływania granicy	25
2. Oddziaływanie granicy w gminach	26
3. Korzyści przygranicznego położenia	29
4. Problemy wynikające z przygranicznego położenia	31
5. Współpraca transgraniczna	32
6. Przynależność do euroregionów	37
7. Profile polskich obszarów przygranicznych	38
Załącznik: Kwestionariusz ankiety — współpraca transgraniczna . .	40
Andrzej Gałązka, Agnieszka Mync: <i>Zmiany społeczno-gospodarcze i infrastrukturalne na obszarach przygranicznych w warunkach otwierających się granic</i>	42
1. Wprowadzenie — nowe podejście do badania obszarów przygranicznych	42
2. Otwierające się granice	46
2.1. Przejścia graniczne	46
2.2. Ruch transgraniczny	51
3. Procesy transformacji społeczno-gospodarczej na obszarach przygranicznych	66
3.1. Uwarunkowania osadnicze możliwości rozwoju obszarów przygranicznych	66
3.2. Przemiany ludnościowe	69

3.3. Zmiany potencjału i poziomu rozwoju gospodarczego	72
3.4. Transformacja rynku pracy	75
3.5. Rozwój aktywności gospodarczej	79
4. Zmiany poziomu zagospodarowania i wykorzystania infrastruktury na obszarach przygranicznych	88
4.1. Infrastruktura drogowa, komunikacja i łączność	88
4.2. Infrastruktura komunalna	92
4.3. Infrastruktura turystyczna	100
4.4. Handel	104
5. Podsumowanie — sytuacja finansowa gmin na obszarach przygranicznych	107

Marek Proniewski: *Wpływ granicy i współpracy transgranicznej na rozwój regionalny i lokalny regionu północno-wschodniego* 112

1. Wprowadzenie	112
2. Infrastruktura graniczna w regionie północno-wschodnim	113
3. Zakres współpracy regionalnej i lokalnej z Białorusią	115
3.1. Instytucjonalne struktury współpracy transgranicznej	116
3.2. Współpraca w dziedzinie ochrony środowiska oraz w zakresie turystyki	118
3.3. Współpraca w sferze społecznej	119
3.4. Współpraca transgraniczna na poziomie lokalnym	121
4. Zakres współpracy regionalnej i lokalnej z Republiką Litewską	121
4.1. Struktury instytucjonalne oraz współpraca gospodarcza	121
4.2. Współpraca w dziedzinie ochrony środowiska	123
4.3. Współpraca w sferze społecznej	124
4.4. Współpraca transgraniczna na poziomie lokalnym	125
5. Zakres współpracy regionalnej i lokalnej z Obwodem Kaliningradzkim	126
5.1. Współpraca gospodarcza i handlowa	127
5.2. Współdziałanie w ochronie środowiska oraz turystyce	129
5.3. Współpraca w sferze społecznej	130
5.4. Współpraca transgraniczna na poziomie lokalnym	130

Andrzej Miszczuk: *Wpływ granicy i współpracy transgranicznej na rozwój regionalny i lokalny Lubelszczyzny* 132

1. Ewolucja położenia pogranicznego Lubelszczyzny	132
2. Potencjał współpracy transgranicznej	135
3. Rozwój infrastruktury granicznej	137
4. Przejawy i efekty współpracy transgranicznej w skali regionalnej	140
4.1. Ruch graniczny	140

4.2. Handel przygraniczny i zagraniczny	145
4.3. Inwestycje zagraniczne	151
4.4. Porozumienia regionalne	153
5. Przejawy i efekty współpracy transgranicznej w skali lokalnej . .	155
Podsumowanie	156

Stanisław Ciok: <i>Wpływ granicy i współpracy transgranicznej na rozwój lokalny i regionalny zachodnich obszarów przygranicznych</i>	159
---	-----

1. Wprowadzenie	159
2. Pogranicze polsko-niemieckie — porównanie obszarów po obu stronach granicy	160
3. Współpraca transgraniczna jako czynnik rozwoju lokalnego i regionalnego	162
3.1. Współpraca gospodarcza	163
3.2. Współpraca w zakresie infrastruktury technicznej	164
3.3. Współpraca w sferze społeczno-kulturalnej	165
3.4. Współpraca w dziedzinie gospodarki przestrzennej	166
3.5. Współpraca w zakresie ochrony środowiska	168
3.6. Współpraca transgraniczna jednostek terytorialnych	170
4. Szanse rozwoju obszaru wynikające ze współpracy transgranicznej	171
4.1. Rozwój handlu i usług	171
4.2. Rolnictwo ekologiczne	175
4.3. Turystyka	176
5. Bariery i ograniczenia współpracy transgranicznej	177
5.1. Bariery współpracy transgranicznej na granicy z Niemcami . .	178
5.2. Skutki istnienia barier współpracy transgranicznej	181
6. Perspektywy współpracy transgranicznej	182

Andrzej Kowalczyk, Tomasz Nawrocki: <i>Współpraca transgraniczna w „miastach podzielonych” — na przykładzie miast Ślubice-Frankfurt nad Odrą oraz Cieszyn-Český Těšín</i>	188
--	-----

1. Wprowadzenie	188
2. Współpraca transgraniczna miast Ślubice-Frankfurt nad Odrą . .	189
2.1. Podstawy prawne i zakres współpracy	189
2.2. Ochrona środowiska i gospodarka miejska	191
2.3. Współpraca gospodarcza	192
2.4. Kultura, oświata, rekreacja	194
3. Współpraca transgraniczna miast Cieszyn-Český Těšín	196
3.1. Podstawy prawne i działania spontaniczne	196
3.2. Planowanie miejskie i gospodarka komunalna	197

3.3. Wymiana osobowa i towarowa	198
3.4. Kultura, wymiana informacji, turystyka i sport	200
Zakończenie	202

Bartosz Gomółka: <i>Współpraca transgraniczna na przykładzie miasta i gminy uzdrowiskowej Muszyna na Sądeckczyźnie</i>	203
---	-----

1. Miasto i gmina uzdrowiskowa Muszyna: sytuacja gospodarcza i społeczna, kontekst przestrzenny	203
1.1. Położenie	203
1.2. Transport	203
1.3. Gospodarka	204
1.4. Społeczność	204
1.5. Problemy	205
1.6. Drogi rozwoju	206
2. Słowackie okręgi Bardejov i Stara L'ubovňa: kontekst prawny i administracyjny, potencjał społeczno-gospodarczy	207
2.1. Rząd i samorząd	207
2.2. Współpraca a prawo	208
2.3. Słabości regionu	208
3. Współpraca transgraniczna miasta i gminy Muszyna: działania formalne i nieformalne	209
3.1. Mały ruch graniczny	210
3.2. Działania na rzecz podniesienia rangi przejścia granicznego Leluchów-Čirič	211
3.3. Próby wykorzystania przejścia małego ruchu granicznego w Leluchowie dla rozwoju turystyki	215
3.4. Program „Zielona Droga”	216
3.5. Współpraca w ramach euroregionu „Tatry”	218
3.6. Współpraca w zakresie turystyki, rekreacji i sportu	219
3.7. Wzajemna pomoc w przypadkach klęsk żywiołowych	221
3.8. Współpraca gospodarcza	221
3.9. Niepowodzenia	223
4. Wnioski	224

Roman Szul: <i>Rola granicy w gospodarce — próba ujęcia teoretycznego</i>	227
--	-----